

Samenwerken in de waterketen: gewoon doen

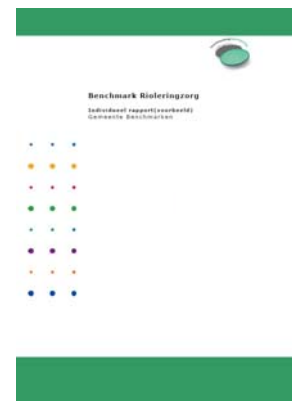
Twaalf gemeenten, de drinkwaterbedrijven Dunea en Evides en het Hoogheemraadschap van Delfland hebben op 8 december 2009 afgesproken intensief samen te werken op drie concrete waterketen-onderwerpen: benchmarken in de rioleringszorg, het vastleggen van samenwerkingsafspraken in afvalwaterakkoorden en het samenwerken in afvalwaterteams.

Het Bestuursakkoord Waterketen vormde de aanleiding voor het Hoogheemraadschap van Delfland om de samenwerking met gemeenten in het beheergebied te verkennen. Gesprekken met individuele gemeenten hebben in september 2009 geleid tot een brede, ambtelijke bijeenkomst. Daarbij is afgesproken dat een denktank concrete samenwerkingsvoorstellen voorbereidt. Die voorstellen zijn tijdens een tweede ambtelijke bijeenkomst op 8 december 2009 gepresenteerd en met enthousiasme ontvangen. Vrijwel alle gemeenten nemen aan alle drie de voorgestelde onderwerpen deel. Voor de onderwerpen hebben zich ook trekkers aangemeld: "We gaan het gewoon doen."

Benchmark rioleringszorg

In 2010 vindt voor de eerste keer de landelijke benchmark rioleringszorg plaats, georganiseerd door VNG/RIONED. De gemeenten hebben zonder uitzondering aangegeven mee te doen aan de benchmark. Ze zoeken de samenwerking op bij het invullen van het enquêteformulier, zodat de vragen op eenzelfde manier geïnterpreteerd worden. Hierdoor is in een latere fase betere onderlinge vergelijking mogelijk. Verder vindt in 2010 een eerste kennisuitwisseling plaats, bijvoorbeeld door discussie over hoe investeringen afgeschreven worden. De onlangs gepubliceerde herziene notitie Rioleringszorg van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies ('BBV') komt dan ook aan de orde.

In het najaar kunnen de deelnemers samen de resultaten van de benchmark bespreken. Vanuit de ervaringen met de benchmark kunnen de deelnemers ook adviezen geven aan VNG/RIONED voor een volgende versie van de benchmark.

Delfland en de drinkwaterbedrijven hebben aangeboden hun expertise met benchmarking in te brengen. De waterschappen en drinkwaterbedrijven zullen in 2010 ook zelf benchmarks uitvoeren binnen de eigen sector.

De gemeente Delft trekt dit onderwerp.

Afvalwaterakkoorden

Nieuwe wetgeving zorgt voor nieuwe verhoudingen tussen waterschap en gemeenten; meer op basis van gelijkwaardigheid. Onderlinge afspraken moeten daarbij helder worden vastgelegd. Dit gebeurt in een afvalwaterakkoord. Binnen het beheergebied van Delfland zijn al akkoorden gesloten naar aanleiding van optimalisatiestudies (OAS).

De bedoeling is het afvalwaterakkoord geleidelijk te verbreden. Een eerste stap is het vastleggen van de afspraken op het overnamepunt: hoeveel afvalwater zal het waterschap nu en in de toekomst verpompen. Ook andere aspecten krijgen een plaats, zoals de wijze van samenwerken bij het verwerken van vergunningen voor indirecte lozingen. Daarvoor worden in pilotgemeenten modules ontwikkeld die in een later stadium door andere gemeenten overgenomen kunnen worden. Waar mogelijk worden afspraken tussen gemeente en waterschap op uniforme wijze vastgelegd. Zo ontstaat een afvalwaterakkoord met een uniform deel en verschillende op maat gesneden modules. De procedures voor aanpassen en bewaken van het akkoord en voor de handelwijze bij

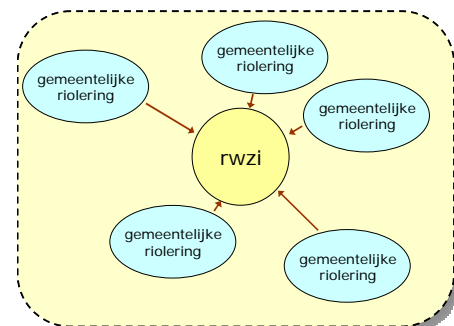
onemigheid komen bijvoorbeeld in het uniforme deel. Specifieke onderwerpen die maar voor één gemeente gelden, bijvoorbeeld omdat alleen die gemeente loost op een bepaalde zuivering, komen in het maatwerkdeel.

Alle gemeenten hebben aangegeven in 2010 of 2011 tot afvalwaterakkoorden te willen komen, met de afnameverplichting als concrete eerste stap. Gemeente Rotterdam heeft daarbij wel aangegeven te willen zoeken naar uniformering binnen de gemeente, omdat Rotterdam te maken heeft met drie waterschappen.

Het opstellen van afvalwaterakkoorden wordt gecoördineerd door het Hoogheemraadschap van Delfland vanuit de contacten die het reeds met gemeenten onderhoudt. Den Haag kan als voorbeeld dienen omdat met deze gemeente al vergaande afspraken over het afvalwaterakkoord zijn gemaakt.

Afvalwaterteams

Het Bestuursakkoord Waterketen spoort partijen aan grenzeloos samen te werken. De denktank heeft voorgesteld om dit door middel van een aantal afvalwaterteams vorm te geven, bijvoorbeeld een noord- en een zuidteam binnen de regio Delfland. In een afvalwaterteam bespreken de gemeenten en het waterschap de inrichting, het beheer en het onderhoud van de gehele waterketen. Het kan gezien worden als een vervolg op de optimalisatiestudies (OAS). Bij deze OAS staan de investeringen centraal. Afvalwaterteams richten zich op het operationele beheer. Hierbij kunnen in principe alle mogelijke onderwerpen aan de orde komen, van planvorming tot en met gezamenlijk aanbesteden van onderhoudswerkzaamheden.

Door de afvalwaterteams groter te maken dan één zuivering met de daarop aangesloten riolering, zitten meerdere gemeenten gezamenlijk aan tafel, waardoor kennisuitwisseling tussen gemeenten plaatsvindt. In feite wordt op deze wijze de basis gelegd voor een kennisnetwerk. De uitdaging is om vanuit dit kennisnetwerk ook optimaal gebruik te maken van elkaars deskundigheid en capaciteit (“Als jij de IBA’s voor mij doet, doe ik de drukriolering voor jou.”).

Afgesproken is dat een eerste bijeenkomst van de afvalwaterteams door Delfland wordt georganiseerd. Tijdens deze eerste bijeenkomst worden de gewenste resultaten van de samenwerking concreet gemaakt. Als een gemeente onvoldoende winst verwacht, hoeft zij niet meer te participeren. De verwachting is echter dat de uitwisseling van kennis en capaciteit de kwetsbaarheid van vooral de kleinere gemeenten aanzienlijk kan verlagen.

De drinkwaterbedrijven hebben ook voor de afvalwaterteams hun kennis aangeboden. Dunea verzorgt bijvoorbeeld samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland het rioleringsbeheer voor de gemeente Noordwijkerhout. Evides is partner in Delfluent, dat de afvalwaterzuiveringen Harnaschpolder en Houtrust beheert. Bovendien kunnen de bedrijven aangeven hoe zij processen vormgeven, zoals het planmatig beheer van infrastructuur.

Het draait om resultaten

Tijdens de ambtelijke bijeenkomsten is nadrukkelijk overeengekomen dat de afspraken resultaatgericht en niet-vrijblijvend opgepakt moeten worden: geen samenwerken om het samenwerken, maar samenwerken omdat het nuttig is. Daarbij is ook de vraag aan de orde gekomen of de afspraken over de samenwerkingsonderwerpen bestuurlijk vastgelegd dienden te worden. Daar bleek geen behoefte aan. De onderwerpen sluiten nauw aan bij de dagelijkse bedrijfsvoering en kunnen gewoon worden opgepakt. Wel is van belang dat initiatieven goed opgevolgd worden. De waterambassadeur in de regio heeft aangeboden om medio 2010 te monitoren of er voldoende voortgang is bereikt en zo nodig partijen aan te spreken op de gemaakte afspraken.

Pleun van der Ende, hoogheemraad bij Delfland, sloot de tweede ambtelijke bijeenkomst af met de constatering dat er zeer nuttige samenwerkingsafspraken gemaakt zijn. Hij ziet uit naar de gesprekken met zijn collega-bestuurders bij gemeenten om het proces in de toekomst ook bestuurlijk te borgen.

Bijlage

De intekening op samenwerkingsonderwerpen

Partij	Benchmark	Afvalwaterakkoord	Afvalwaterteam
Delft	✓	✓	✓ ¹
Den Haag	✓	✓	✓
Hoek van Holland/ Rotterdam	✓	✓ ²	-
Lansingerland	✓	✓	✓ ¹
Leidschendam-Voorburg	✓	✓	✓
Maassluis	✓	✓	✓
Midden-Delfland	✓	✓	✓
Pijnacker-Nootdorp	✓	✓	✓
Rijswijk ⁴	✓	✓	✓
Schiedam	✓	✓	✓
Vlaardingen	✓	✓ ³	✓
Westland	✓	✓	✓
Dunea	✓	-	✓
Evides	✓	-	✓
Delfland	✓	✓	✓

¹ Partijen laten verdere deelname afhangen van te bereiken resultaten die tijdens de eerste bijeenkomst van de afvalwaterteams in beeld worden gebracht.

² Rotterdam zoekt naar uniformering tussen de drie waterschappen die binnen de gemeente opereren.

³ Met enige terughoudendheid, vanwege negatieve ervaringen met andere overeenkomsten.

⁴ Rijswijk was niet vertegenwoordigd op 8 december, maar heeft wel deelname toegezegd.